

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/2010, um sanngirnismat fyrir misgjörðir á stofnunum eða heimilum sem falla undir lög nr. 26/2007 (lokauppgjör). FOR19090255
Ráðuneyti	Forsætisráðuneyti/Una Björk Ómarsdóttir í samvinnu við dómsmálaráðuneyti/Guðmund Bjarna Ragnarsson
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	27. september 2019

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifaþáttum fyrir ríkið

1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifaþættir á fjárhag ríkissjóðs

- Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Byggt er á fyrirbyggjandi upplýsingum úr skýrslu vistheimilaneftndar um Kópavogshæli og greiðslu sanngirnismatbóta undanengin ár.
- Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Byggt er á þeim forsendum að fjöldi umsækjenda um sanngirnismat vegna vistunar á Kópavogshæli annars vegar og hins vegar á öðrum stofnunum þar sem fötluð börn voru vistuð sé mjög svipaður.
- Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Tímabundin.
- Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
- Aðskilin umfjöllun um bruttó áhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettó áhrif á afkomu.

2. Tekjubreytingar

Engar.

3. Útgjaldabreytingar

Fyrirhuguðu frumvarpi er ætlað að auðvelda uppgjör sanngirnismatbóta vegna þeirra stofnana þar sem fötluð börn voru vistuð á árum áður með aðgengilegri og einfaldari hætti en gert hefur verið. Jafnframt að gæta jafnræðis milli fatlaðra einstaklinga sem voru vistuð sem börn á Kópavogshæli annars vegar og hins vegar á öðrum sambærilegum stofnunum fyrir fötluð börn.

Skipta má kostnaði við innleiðingu frumvarpsins í fernt. Í fyrsta lagi sanngirnismatbatur sem áætlað er að taki til 80–90 einstaklinga. Það mat er byggt á reynslu af uppgjöri sanngirnismatbóta vegna Kópavogshælis. Ef miðað er við að meðalbótafjárhæð verði áfram 4,87 millj. kr. er áætlaður heildarkostnaður bótanna um 390–440 millj. kr. og að þær komi að mestu leyti til greiðslu árið 2021. Í öðru lagi kostnaður vegna starfs tengiliðar vistheimila skv. 10. gr. laga nr. 47/2010 og er gert ráð fyrir að tengiliður starfi að hámarki í 24 mánuði. Áætlaður kostnaður vegna hans er um 15–20 millj. kr. Í þriðja lagi er áætlaður kostnaður vegna starfa úrskurðarnefndar um 4 millj. kr. sem dreifist á tímabilið 2021–2023. Loks er gert ráð fyrir 5 millj. kr. kostnaði við aðkeypta sérfræðiráðgjöf. Heildarkostnaður er þannig áætlaður 414–469

millj. kr. Áætlað er að 9 millj. kr. falli til árið 2020, 402–457 millj. kr. falli til árið 2021, 2 millj. kr. árið 2022 og 1 millj. kr. árið 2023. Miðað er við að verkefninu verði að fullu lokið í árslok 2023.

4. Eignabreytingar

Engar.

5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál

- Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum
- Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál
- Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs
- Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur
- Rekstrarform ríkisstarfsemi
- Opinber innkaup og útboð
- Eignaumsýsla ríkisins – á ekki við.
- Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna
- Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:

- í gildandi fjárlögum – Nei.
- í fjárlagafrumvarpi komandi árs – Nei.
- í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar – Nei.

2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum? Ekki verður unnt að finna útgjöldum við verkefnið stað innan málaflokksins eða málefnasviðsins og því verður að koma nýtt fé úr ríkissjóði. Verkefnið getur ekki hafist nema tryggt sé að fjármögnunin verði samþykkt í fjármálaáætlun 2021–2025.

3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu? Nei.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið

2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur? Sbr. lög nr. 27/1999.

3. Samkeppnisskilyrði

- Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
- Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
- Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).

- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda samkeppni með virkum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)

D. Önnur áhrif

1. **Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011**
Frumvarpið er ekki talið hafa fjárhagsleg áhrif á sveitarfélögin.
2. **Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi)**
3. **Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000**
4. **Áhrif á byggðalög**
Frumvarpið leiðir ekki til neinna breytinga á byggðalögum.
5. **Áhrif á frjáls félagasamtök**
6. **Áhrif á jafnrétti kynjanna**
Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið hafi mismunandi áhrif á einstaklinga eftir kyni og muni því hvorki hafa áhrif á jafnrétti né stöðu kynjanna.
7. **Áhrif á lýðheilsu**
8. **Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir**
Engin áhrif.
9. **Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri**
10. **Áhrif á stjórnsýslu, s.s. hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni**
Um er að ræða framhald verkefnis sem hefur staðið yfir í um áratug og því er farvegur verkefnisins og starfsfólk fyrir hendi hjá Sýslumanninum á Norðurlandi eystra. Ráða þarf félagsfræðimenntaðan starfsmann til að gegna starfi tengiliðar, ásamt því að huga að endurskipun úrskurðarnefndar.
11. **Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, s.s. aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar**
Um er að ræða lok ákveðins samfélagslegs uppgjörs vegna aðbúnaðar barna á vistheimilum á árum áður sem hófst með rannsókn á vistheimilinu Breiðuvík og ætlað er að ljúki með fyrirhuguðu frumvarpi.
12. **Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun**

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. **Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag**
Lögfesting frumvarpsins miðar að því að ljúka samfélagslegu uppgjöri vegna sólarhringsvistunar fatlaðra barna á stofnunum á vegum ríkisins. Áætlaður kostnaður við verkefnið er 414–469 millj. kr. og má skipta í fjóra þætti. Í fyrsta lagi sanngirnishættur sem áætlað er að taki til 80–90 einstaklinga. Ef miðað er við að meðalbótafjárhæð sé 4,87 millj. kr. er áætlaður heildarkostnaður 390–440 millj. kr. og bætur komi að mestu leyti til greiðslu 2021. Í öðru lagi kostnaður vegna starfs tengiliðar vistheimila skv. 10. gr. laga nr. 47/2010 og er gert ráð fyrir að tengiliður starfi að hámarki í 24 mánuði. Áætlaður kostnaður vegna hans er um 15–20 millj. kr. Í þriðja lagi er áætlaður kostnaður vegna starfa úrskurðarnefndar um 4 millj. kr. sem dreifist á tímabilið 2021–2023. Loks er gert ráð fyrir 5 millj. kr. kostnaði við aðkeypta sérfræðiráðgjöf. Miðað er við að verkefninu verði að fullu lokið í árslok 2023. Verði frumvarpið óbreytt að lögum er gert ráð fyrir að kostnaður ríkissjóðs umfram fyrirbyggjandi frumvarp til fjárlaga 2020 muni aukast um 9 millj. kr. árið 2020, 402–457 millj. kr. árið 2021, 2 millj. kr. árið 2022 og 1 millj. kr. árið 2023.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á 3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat) Lokið verði því samfélagslega uppgjöri vegna vistunar barna á stofnunum á árum áður sem hófst árið 2007 með setningu laga nr. 26/2007, um skipan nefndar til að kanna starfsemi vist- og meðferðarheimila fyrir börn.
F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati
1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR? 2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma? 3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?